

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/120/2022
Identifikačné číslo spisu:	8314200663
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:8314200663.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu K. K., narodeného XX. I. XXXX, trvale bytom v D., E. XXXX/X, proti žalovanému JUDr. Júliusovi Bučekovi, advokátovi v Humennom, Štefánikova 18, o zaplatenie 1 991 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 17C/114/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. februára 2022, sp. zn. 1Co/19/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobou došlou pôvodne Krajskému súdu v Košiciach 27. augusta 2012 a následne postúpenou Okresnému súdu Humenné (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) 16. januára 2014 sa žalobca na žalovanom ako svojom niekdajšom advokátovi domáhal zaplatenia rozdielu medzi sumou 4 149,23 € zaplatenou advokátovi (titulom preddavku) a sumou tomuto reálne prislúchajúcou za poskytnuté právne služby na základe nepredloženého vyúčtovania (nárok v konečnom dôsledku ustálený sumou 1 991 €).

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 28. marca 2019, č. k. 17C/114/2014-240 žalobu zamietol a žalovanému nepriznal náhradu trov konania. V rozsudku právne zdôvodnenom ust. § 1 ods. 2 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (tzv. advokátska tarifa) a § 100 ods. 1, § 107 ods. 1 a 2 a § 451 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej len „O. z.“) dospel k záveru o dôvodnosti žalovaným vznesenej námietky premĺčania žalobou uplatneného práva, keď k vypovedaniu plnomocenstva žalobcom žalovanému s následkom začatia plynutia dvojročnej subjektívnej premĺčacej doby na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia došlo k 5. októbru 2012 a žaloba síce bola podaná 27. augusta 2012, avšak k jej spresneniu, z ktorého bola zrejma aj výška požadovanej sumy, došlo až v priebehu konania 24. septembra 2015, a teda po uplynutí premĺčacej doby. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/ 2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) a vecne úspechom žalovaného a výslovným vzdaním sa práva na náhradu z jeho strany.

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 10. februára 2022, sp. zn. 1Co/19/2021 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil uložením žalovanému povinnosti zaplatiť žalobcovi 1 520,95 € do 3 dní s tým, že vo zvyšku rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a vyslovil, že žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 52,78 %. V odôvodnení takéhoto rozsudku konštatoval (pokiaľ šlo o vec samu) čiastočnú dôvodnosť odvolania, zotrvávajúc na skôr ním vyslovenom názore o nepremlčaní žalobou uplatneného práva (názore vyjadrenom v rozsudku z 22. júla 2020, sp. zn. 23Co/81/2019, ktorý bol ale uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky - ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“ - z 23. septembra 2021, sp. zn. 4Cdo/323/2020 zrušený s vrátením veci odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, avšak bez spochybnenia takéhoto čiastkového záveru zo zrušeného rozsudku). Pri nepreukázaní tvrdenia žalovaného o uzavretí ním so žalobcom dohody o paušálnej odmene a urobení ním sumára právnych služieb poskytnutých žalovaným žalobcovi a prepočtu odmien a náhrad im zodpovedajúcich došiel k záveru o nárokovateľnej odmene a náhradách žalovaného v sume 802,62 € a preplatku vo výške ním prisúdennej sumy (2 323,57 € rovnajúcich sa sume niekdajších 70 000 Sk - 802,62 €). Rozhodnutie o trovách konania odvolací súd odôvodnil právne len paušálnymi odkazmi na ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP a vecne prepočtom čistého úspechu prevažne úspešného žalobcu ako rozdielu jeho hrubého úspechu a neúspechu (76,39 % - 23,61 %).

4. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f/ aj § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Vytýkanú tzv. zmätočnosťnú vadu (v podobe postupu súdu na ujmu práva strany sporu na spravodlivý proces) podľa neho založila nepredvídateľnosť dovolaním napádaného rozsudku ako konečného rozhodnutia v jeho neprospech, ktoré po sérii zamietnutí žaloby neočakával a ani očakávať nemohol. V prípade vytýkanej nesprávnej právneho posúdenia veci zotrval na námietke premlčania žalobou uplatneného práva poukazujúc na viaceré časové aspekty posudzovaného prípadu a spochybňujúc správnosť vyriešenia tejto otázky odvolacím súdom, v tomto prípade inak ale bez toho, aby konkretizoval právnu otázku, pri ktorej vyriešení sa mal odvolací súd odchýliť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a tiež bez toho, aby označil akékoľvek rozhodnutie najvyššieho súdu, majúce reprezentovať takúto ustálenú rozhodovaciu prax. Navrhol zrušenie rozsudku odvolacieho súdu a vrátenie mu veci na ďalšie konanie.

5. Žalobca dovolací návrh nepodal.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala za účinnosti CSP v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo vydané dovolaním napádané rozhodnutie (§ 424 CSP) a to za splnenia tiež podmienky výnimky zo zásady povinného zastúpenia dovolateľa a spísania jeho dovolania advokátom (§ 429 ods. 2 písm. a/ CSP) po prejednaní veci bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) došiel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie, prečo bol namiesto takýto postup, dovolací súd uvádza :

7. Aj za účinnosti CSP (podobne ako skôr za účinnosti jemu predchádzajúceho Občianskeho súdneho poriadku č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení) treba dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani sebou samým) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (v tejto súvislosti porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012).

8. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti určitému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie napadnúť dovolaním (úspešne). Rozhodnutia odvolacích súdov, proti ktorým dnes účinná úprava procesného práva dovolania pripúšťa, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421

CSP (u dovolaní, ktorých prípustnosť je vyvodzovaná z tzv. zmätočnosti, teda dovolaní podľa § 420 CSP tak, že ide o rozhodnutia vo veci samej alebo také, ktorými sa konanie končí a v prípadoch dovolaní z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, teda dovolaní podľa § 421 CSP tak, že ide buď o potvrdzujúce alebo zmeňujúce rozhodnutie). I keď tieto parametre boli v prípade z prejednávanej veci naplnené (dovoláním sa napádal zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ktorý je bezpochyby rozhodnutím vo veci samej a navyše aj - za riadneho chodu vecí - rozhodnutím končiacim konanie), prípustnosť ani dôvodnosť dovolania samy osebe nezakladali (ako bude uvedené aj v ďalšej časti).

K časti dovolania opieranej o § 420 písm. f/ CSP.

9. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/ 2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal opodstatnenosť argumentácie žalovaného, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv spojených so súdnou ochranou práva zaručených Ústavou Slovenskej republiky (ústavný zákon SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov). Ide, napr. o právo na verejné prejednanie sporu v prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

13. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že súdy po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo že boli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04).

14. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci, ktorého výsledkom je práve dovoláním napádaný zmeňujúci rozsudok ako predmet prieskumu v dovolacom konaní, však podľa názoru odvolacieho súdu takéto vady nevykazuje. Čisto z formálneho hľadiska sa dovoláním síce namietala nepredvídateľnosť takéhoto rozhodnutia, v tomto konkrétnom prípade však výlučne pre očakávanie dovolateľa, že tak ako v prípade skorších rozhodnutí žalobe žalobcu nebude priznaný vecný úspech, hoci súčasťou zložky práva na spravodlivý proces predstavovanej predvídateľnosťou rozhodnutia a nedostatkom jeho prekvapivosti rozhodne nie je (a ani nemôže byť) povinnosť súdu za každých okolností zotrvať na pôvodne zvolenom spôsobe rozhodnutia (jeho nemennosť) a ani právo strany sporu takéto zotrvanie požadovať - zvlášť ak v prejednávanej veci obom stranám sporu vrátane žalovaného už zo skoršieho rozhodnutia odvolacieho súdu muselo byť zrejmé, že kľúčová námietka vedúca k zamietnutiu žaloby v prvej inštancii pred dovolacím súdom neobstála, dovolací súd svoj názor v tomto smere objasnil dostatočne, a teda objektívne uspokojivo a ani dovolací súd, preto nemal potrebu s ním polemizovať, či nesúhlasiť a v ďalšom konaní mali všetci (opäť vrátane s takýmto názorom nesúhlasiaceho žalovaného)

sa na postup tomuto zodpovedajúci pripraviť, takže o žiadnu nepredvídateľnosť tu nešlo.

15. V prejednávanej veci by inak nemohla byť dôvodnou ani (tu ani explicitne nevyjadrená) dovolacia námietka naznačujúca inú podobu tzv. zmätočnosťnej vady podľa § 420 písm. f/ CSP a to nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu pre nedostatok dôvodov, či nevysporiadanie sa s ním s podstatnými tvrdeniami uvádzanými v odvolaní a to z dôvodu, že odvolací súd pomerne podrobne a objektívne presvedčivo zaujal zrozumiteľné stanovisko ku každému z aspektov rozhodných pre ním napokon zvolené rozhodnutie. Toto v súhrne s už uvedeným skôr mohlo mať za následok jediný možný záver, podľa ktorého dovolateľ zaťaženie konania pred odvolacím súdom vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP vytýkal neopodstatnene.

K časti dovolania opieranej o § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

16. Z obsahu dovolania je zrejmé, že ťažiskovou námietkou žalovaného v ňom uvedenej je námietka nesprávneho právneho posúdenia veci súvisiaca s vysporiadaním sa so vznesenou námietkou premĺčania, a teda (tu bez ohľadu na iné okolnosti a najmä nedostatky v argumentácii) vyvodzovanie prípustnosti dovolania z § 421 ods. 1 CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

17. Podľa § 422 ods. 1 CSP však dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP nie je prípustné, ak a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c/ predmetom dovolacieho konania je len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/. Podľa § 422 ods. 2 CSP potom na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

18. Dovolací súd konštatuje, že v prejednávanej veci v čase začatia dovolacieho konania (20. mája 2022) jeho predmetom bola len časť predmetu konania reprezentovaná sumou prisúdenou žalobcovi odvolacím súdom, teda suma 1 520,95 €. Výška minimálnej mzdy v čase začatia konania na súde prvej inštancie (16. januára 2014) bola 352 € (§ 1 písm. a/ nariadenia vlády č. 321/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2014); takže odvolací súd rozhodoval dovolaním napádaným rozsudkom o peňažnom plnení neprevyšujúcom desaťnásobok minimálnej mzdy ($1\,520,95\text{ €} < 3\,520\text{ €}$). Prípustnosť dovolania žalovaného bola preto v zmysle § 422 ods. 1 písm. a/ CSP vylúčená.

19. Najvyšší súd záverom pre úplnosť poznamenáva, že dovolanie proti výroku rozhodnutia odvolacieho súdu o trovách konania nie je prípustné podľa § 420 CSP (viď R 73/2018), ale ani podľa § 421 ods. 1 CSP (lebo ho vylučuje § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. m/ CSP) a aj keby tu dôvodov neprípustnosti dovolania uvedených v tomto a predchádzajúcom odseku nebolo, vecnej prejednávateľnosti dovolania v časti opieranej o úpravu z ust. § 421 ods. 1 písm. a/ CSP bránilo nevymedzenie (dovolateľom) rozhodnej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu aj neoznačenie rozhodnutí majúciich reprezentovať ustálenú judikatúru odvolacieho súdu, vo vzťahu, ku ktorej malo prísť k tvrdenému odklonu. Ani v tejto konkrétnej veci totiž najvyšší súd nevidí dôvod ustupovať od toho záveru zo svojej konštantnej a už dostatočne ustálenej rozhodovacej praxe, podľa ktorého v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a za pomoci uvedenia konkrétnych rozhodnutí najvyššieho súdu a záverov v nich uvedených vyargumentovať), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a čo je teda ustálenou rozhodovacou praxou a c/ uviesť, ako mala byť nastolená právna otázka správne riešená (tu porovnaj napr. 6Cdo/2/2020).

20. So zreteľom na práve uvedené najvyšší súd preto procesne neprípustné dovolanie žalovaného ako celok podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.